

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek vedoucího práce

Práci předložil(a) student(ka): Viktorie Hermanová

Název práce: Doklady smrti ve veřejném prostoru: pomníčky u silnic

---

Vedoucí práce: *Daniel Sosna, Ph.D.*

1. CÍL PRÁCE (*uved'te, do jaké míry byl naplněn*):

Cíl bakalářské práce v textu není explicitně formulován. Na konci úvodní kapitoly jsou následující otázky, které naznačují směřování práce: „Co ale vypovídají pomníčky o postoji ke smrti? A jakou roli ve vztahu k pomníčkům hraje prostor, ve kterém vznikají?“ (s. 2) Cílem práce tedy bylo odpovědět na tyto dvě otázky. Odpovědi na uvedené otázky v práci lze nalézt.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (*náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.*):

Posouzení náročnosti práce má dvě hlavní roviny. První rovinou je vysoká náročnost daná malou velikostí cílové skupiny a vysokou citlivostí tématu. Autorka měla po celou dobu projektu problém navázat kontakty s potenciálními účastníky výzkumu. Druhou rovinou je malý výzkumný vzorek a omezení na rozhovory, což nevyžaduje výrazné časové nasazení. Práce je doplněna o prostorové mapování pomníčků. Celkově se jedná o bakalářský projekt obvyklé náročnosti. Tvůrčí přístup je v práci na standardní úrovni.

Práce začíná přiblížením osobního vztahu ke smrti prostřednictvím popisu zkušenosti se smrtí člena rodiny, kde autorka odkrývá své výzkumné motivace. V kapitole jsou pak prezentovány a klíčové otázky výzkumu.

Ve druhé a třetí kapitole autorka popisuje smrt jako téma společenskovedního výzkumu. Přehled literatury je rozsáhlý. Autorka za sebe řadí úvahy různých autorů a autorek v encyklopedickém sledu. Jde spíše o zmapování rozličných konceptualizací a teorií smrti než o sledování jedné nosné linie, která by byla relevantní pro vlastní výzkum. Tato encyklopedická forma je u bakalářských prací obvyklá. Otazníky se vznášejí nad logikou rozdělení těchto dvou kapitol podle vztahu k antropologii. Antropologie také řeší, a to dokonce primárně, smrt ve společnosti.

Čtvrtá kapitola pojednává o pomníčcích u silnic jak specifické formě materializované paměti. Autorka se pokouší nejen o popis současné situace, ale také o historický exkurs vztyčování pomníků zemřelým podél cest. Kapitola dobře plyne a je vydařeným přehledem úvah o pomníčcích. Překvapivá je ovšem absence Nešporové, která je v práci sice citována jinde, ale jako nejvýraznější česká autorka na dané téma by v takto vymezené kapitole neměla chybět.

Metodologie je popsána srozumitelně. Autorka popisuje jednak tvorbu dat týkající se interakce s účastníky výzkumu i proces hledání a fotografování pomníčků u cest. Analýza textových dat není popsána dostatečně a chybí zde odkazy na metodickou literaturu týkající se kódování. Analýzu pomníčků samotných autorka nepopisuje. Fotografie a mapy pomníčků v práci slouží primárně pro

dokumentaci než pro analytické účely. Jednotlivé komponenty pomníčků by jistě bylo možné klasifikovat, porovnat a interpretovat.

Výsledky výzkumu jsou popsány méně obvyklým způsobem, kde počáteční podkapitoly nejprve referují k jednotlivým účastníkům výzkumu a pak následují tematické podkapitoly. Autorka se snaží propojovat výroky účastníků výzkumu s publikovanými pracemi a vytvářet vlastní interpretace. Schopnost uchopit vlastní data prostřednictvím teoretických konceptů v kapitole kolísá, ale snaha se autorce upřít nedá. Kapitola navíc přináší fascinující vhled do neobvyklých úmrtí, způsobů konstrukce pomníčků a úvah pozůstalých o vyrovnávání se se smrtí blízkých.

Závěr shrnuje výsledky výzkumu a snaží se je zasadit do kontextu sociálního života v současné společnosti. Oproti předchozí verzi zde vidím výrazný posun kupředu. Zajímavým bodem je autorčin rozbor napětí mezi veřejným a „privatizovaným“ rozměrem truchlení. Zde se autorka dotkla teoreticky nosného paradoxu, který má potenciál tvořit nosnou osu celé práce. Úvaha ale byla vygenerována v pozdní fázi přípravy práce a čas již neumožňoval hlubší rozbor. Podobně se autorka zajímavě pokusila v závěru využít i koncept heterotopie.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA *(jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):*

Jazykový projev je solidní. Oproti průběžným verzím došlo ke kvalitativnímu posunu ve stylistice. Citování je korektní, autorka uvádí čísla stran i u parafrází. Občasné užití sekundární literatury je na úrovni bakalářské práce přijatelné. Autorka byla do práce schopna zapracovat i rozsáhlou literaturu. Anglické resumé je srozumitelné, ale jeho obsah a struktura neodpovídá běžným standardům. Přílohy jsou informativní. V práci mohla být tabulka shrnující základní parametry jednotlivých pomníčků a také tabulka ukazující témata vzniklá kódováním rozhovorů.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE *(celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):*

Celkový dojem z práce Viktorie Hermanové je pozitivní. Autorka na projektu pracovala systematicky a s dostatečným předstihem. Výzkum by mohl být robustnější co se týká rozsahu interakce s účastníky výzkumu i analýzy rozhovorů a také pomníčků samotných. Na druhou stranu autorka kvalitně pokryla dostupnou literaturu a po opakovaných úpravách posunula kupředu i svou schopnost interpretace výsledků. Práce navíc v substantivní rovině přináší nezvyklé příběhy úmrtí, úvahy o vztahu k místům připomínání tragédií včetně reflexe vlastnictví nebo paradoxu simultánního potlačování a zdůrazňování nechtěného a nepříjemného v současné společnosti. Některé interpretace a jejich napojení na existující debaty mohly být lépe rozvinuté, což je výsledek limitované zkušenosti s tvorbou odborného textu-

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ *(jedna až tři):*

Můžete prosím vysvětlit napětí mezi veřejným a „privatizovaným“ rozměrem truchlení týkající se pomníčků?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA *(výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě):*

Velmi dobře

Datum: 23.5.2019

Podpis:

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
katedra antropologie